

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

РОЗВИВАЄМО ГРОМАДЯНСЬКІ КОМПЕТЕНТНОСТІ: ДРУГИЙ КЛАС

НАШІ ІДЕЇ ДО ТЕМИ: УСЕ ПОВ'ЯЗАНО З УСІМ

Вправа:
**ЗАГУБЛЕНІ
ОКУЛЯРИ**

Тетяна Олексюк
Олена Драгокупел
Олена Воложаніна
Лариса Кравчук
Лариса Панькевич

Київ – 2019

Матеріали для педагогів та батьків учнів другого класу із формування громадянської компетентності розроблено проектом «Розвиток громадянської компетентності учнів Нової української школи: перший цикл початкової школи», що реалізується Всеукраїнським фондом «Крок за кроком» у рамках Програми сприяння громадській активності «Долучайся!», що фінансується Агентством США з міжнародного розвитку (USAID) та здійснюється Pact в Україні.

Зміст матеріалів є винятковою відповідальністю Pact та його партнерів і не обов'язково відображає погляди Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) або уряду США.

Матеріали до теми «Усе пов'язано з усім» розроблено педагогами учасниками проекту:

Тетяна Олексюк,

вчитель початкових класів комунального закладу «Луцька гімназія №4 імені Модеста Левицького Луцької міської ради Волинської області»

Олена Драгокупел,

заступник директора з навчально-виховної роботи КУ Романівської районної ради «ОНЗ «Романівська гімназія»

Олена Воложаніна,

заступник директора з навчально-виховної роботи комунального закладу «Спеціалізована загальноосвітня школа I ступеня з поглибленим вивченням іноземних мов №25 Вінницької міської ради»

Лариса Кравчук,

старший викладач Інституту післядипломної педагогічної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка, тренер проекту «Нова українська школа», тренер Всеукраїнського фонду «Крок за кроком»

Лариса Панькевич,

директор Дрогобицької спеціалізованої школи I-III ступенів №2

© Pact Inc., 2019

© Всеукраїнський фонд «Крок за кроком», 2019

Матеріали до теми «Усе пов'язано з усім»

Проблемне запитання / дослідницька проблема:

Чому піклування про власне життя і здоров'я є відповідальною справою кожного?

Вправи: «Загублені окуляри»

Очікувані результати:

Учень/ учениця:

- ГЮ** - залучає людей, зокрема й тих, які відрізняються від нього / неї, до спілкування, гри, навчання;
- надає допомогу тим, хто її потребує, і висловлює вдячність за підтримку;
  - уважно вислуховує думку співрозмовника, висловлює свій погляд, шануючи гідність інших.

- СЗО** - пояснює, як похід до лікаря збереже зір дитини;
- описує дії, доцільні в разі контакту з незнайомою людиною.

- МОВ** - поповнює власний словниковий запас;
- підтримує діалог;
  - презентує роботу групи, зважає на мету й аудиторію;
  - удосконалює за допомогою вчителя власний текст (лексика, будова речення, форми слова);
  - розповідає про те, що його вразило, схвилювало;
  - читає правильно та виразно вголос різні тексти;
  - визначає тему і головну думку в тексті;
  - представляє інформацію у вигляді малюнка.

- ТЕО** - виконує знайомі технологічні операції з конструкційними матеріалами;
- створює вироби із паперу, картону, за зразком та власним задумом самостійно;
  - аргументує послідовність та доцільність виготовленого виробу.

- ІФО** - діє за узгодженими правилами під час спільної роботи в групі;
- встановлює логічну послідовність дій;
  - відповідає на запитання за даними таблиці.

Громадянські компетентності, які розвиваємо:

- ✓ повага до людської гідності та прав людини;
- ✓ відповідальність;
- ✓ впевненість у собі;
- ✓ знання самого себе та критична самооцінка;
- ✓ аналітичне та критичне мислення;
- ✓ уміння співпрацювати.

Ресурси:

1. різні види окулярів – для корекції зору, сонцезахисні окуляри, перфоровані окуляри, іграшкові окуляри, окуляри без лінз, комп'ютерні окуляри;
2. скринька;
3. заготовка з намальованими окулярами (для кожного учня).

Опис вправи:

Завдання 1

Створення проблемної ситуації «Хто міг загубити окуляри?»

Учителька повідомляє дітям про знахідку і пропонує спільно скласти оголошення.

Оголошення

Сьогодні, _____, біля _____ було знайдено окуляри для корекції зору. За втраченою річчю Ви можете звернутися в _____ нашої гімназії у зручний для Вас час.

Учні 2-А класу

Учні спільно складають оголошення, а потім висловлюють припущення, хто міг загубити окуляри (працівник гімназії, учень, бабуся або дідусь, батьки).

Учитель звертається до учнів із запитаннями:

- Де ми можемо розмістити це оголошення?
- Чому необхідно повернути окуляри власнику?

Учителеві варто наголосити на тому, які емоції відчуває людина, яка їх загубила? (жаль, сум, розчарування, незадоволення). Учитель записує назви емоцій і підсумовує, що такі емоції називаються негативними.

Окрім негативних, є ще позитивні емоції (радість, задоволення, бадьорість тощо).

Учитель звертається до учнів із проханням, відстежувати, як змінюватимуться емоції учнів під час уроку, що впливатиме на це?

Завдання 2

Опис окулярів

Учитель моделює ситуацію, для чого варто вміти описувати окуляри. (Особа, яка звернеться за ними, мала б чітко їх описати, а ми переконатися, що її опис відповідає реальності).

Учитель просить описати окуляри відповідно до запитань:

- Для чого використовуються ці окуляри?
- Якого кольору оправа?
- З якого матеріалу виготовлена?
- У якому стані окуляри?

Завдання 3

Які бувають окуляри?

Учитель дістає зі скриньки різні окуляри. Діти пояснюють, для чого їх використовують.

(У скриньці окуляри для зору, сонцезахисні окуляри, перфоровані окуляри, іграшкові окуляри, кілька оправ без скла, які можна приміряти і походити в них протягом дня).

Учні висловлюють припущення, для чого ці окуляри потрібні.

Завдання 4

Люди яких професій використовують окуляри?

Діти працюють з малюнками.

Для чого потрібні окуляри?

Вчителька	Токарі	Поліцейські
Спортсмени	Стоматологи	Зварювальники

Учитель дає завдання з'єднати стрілками назву професії і відповідні окуляри.

Завдання 5

Учитель читає дітям історію про зайця, героя оповідання Н. Грибачова «Чарівні окуляри».

Гуляв лісом заєць Коська і знайшов окуляри. Великі, з рожевими скельцями. Їх одна дівчинка загубила, коли в лісі суниці збирала.

Надів заєць Коська окуляри і дуже здивувався – усе навколо рожевим стало – і дорога, і вода, і хмарка на небі. «Мабуть, це чарівні окуляри, – подумав він. – Таких у лісі ні в кого немає. Тепер мене мають усі боятися.

Голову підняв високо, далі пішов. Назустріч зайцю – лисиця Лариска. Глянула і аж присіла від здивування – що це за новий звір? З вигляду на зайця Коську схожий, а очі великі, як колеса. І не боїться лисиці Лариски, просто на неї йде.

Відповзла вона набік, із-за кущика виглядає, всяке може трапитися. А заєць Коська підійшов зовсім близько, сів на пенюк і засміявся:

- Привіт, лисице Лариско! Що то в тебе хвіст тремтить? Злякалася? Не впізнала мене?
- Та щось не впізнаю, – ввічливо відповіла лисиця Лариска. Щось так ніби не з нашого лісу.
- Так це ж я, заєць Коська!
- Очі в тебе якісь не такі. В зайця Коськи таких не було.
- Так це в мене чарівні окуляри, - авторитетно признався заєць. Я тепер усіх наскрізь бачу. А от скажи, якого кольору в тебе шубка?
- Рудого, якого ж іще?
- А ось і не рудого, рожева в тебе шуба!

Злякалася лисиця Лариска, що ж, думає, шуба почала псуватися, певно. Тай голова вчора боліла, ой, даремно.

- Слухай, а може ти помиляєшся, – сказала вона зайцю Косьці, щоб випробувати його. – Може неправильні в тебе окуляри?
- Правильні, правильні. – сказав Коська. – Я не тільки твою шубу, я тебе наскрізь бачу. Ось дивлюся, ти на сніданок дві мишки з'їла. Я їх в животі бачу. О, одна ще лапками рухає, бік тобі шкрябає.

Заєць Коська. звичайно, обманював лисицю Лариску, ніяких мишей він не бачив, а підглянув зранку, як їх Лариска їла. Ну але ж вона про це не знала, повірила. Їй і справді здалося, що всередині щось шкребе в бік. Про всяк випадок відійшла подалі і крикнула звідти:

– А що ще твої окуляри можуть?

– Все можуть, – сказав заєць Коська. – Небо зафарбовувати, все про всіх знати. Хочеш розкажу, хто чим зараз займається? Бобер Борис загату буде, ведмідь Потап муху від носа відганяє, а Кирило жука ловить, єнот Єгор майку у струмку пере. А на узліссі ходить мисливець, твій слід шукає...

– Ой, побіжу я, зайчику Косько, – сказала лисиця Лариска. Заговорила я з тобою, а в мене справ тьма.

– Ну так, біжи, – погодився заєць. Тільки дивися, не хитруй зі мною більше, а то погано тобі буде.

– Та що ти, зайчику, я завжди тебе поважала, за розум і відвагу. А якщо щось раніше було не так, не гнівайся, помилялася...

А коли вже сутеніти почало, захотів заєць Коська поїсти. Пішов він заячу капусту шукати.

Знайшов, глянув, капуста як капуста, але не зелена чомусь, а рожева. «Напевно, попсута, – подумав заєць Коська. – Не буду їсти, іншу пошукаю». Знайшов іншу, а вона теж рожева. «Захворіла капуста у лісі, – вирішив він.

Бігав він, бігав, ось уже сонце за дерева сховалося, а ні зеленої капусти, ні зеленої трави не знайшов. Тут сич на старому дубі прокинувся – він увесь день спить, а тільки ближче до ночі встає. Очі протер, бачить, заєць на полянці сидить, мало не плаче.

– Ти що тут розкис? – запитав сич Семен.

– Та ось голодним ходжу, ні зеленої капусти, ні зеленої трави знайти не можу. Усе рожеве...

– Смішний ти, зайцю. – Ніколи ти не знайдеш нічого зеленого, бо в тебе рожеві окуляри на носі. Вони все перефарбовують. Віддай їх мені.

А зайцю і справді окуляри вже набридли та й ніс натерли. «Та ну їх, – ніякі вони не чарівні».

І віддав окуляри.

Відтоді їх сич Семен носить. Очі в нього і так веблиці були, а тепер в окулярах на велосипедні колеса стали схожі. Сидить уночі на старому дубі, кричить протяжно на весь ліс:

У-у-у-у.

Це він хоче сказати: «Ух, які в мене чудові окуляри!» Але всіх слів не вимовить, тільки тягне одну букву.

(Переклад Мирослави Товкало)

Учитель звертається до учнів із запитаннями:

- Що знайшов зайчик?
- Хто загубив окуляри в лісі?
- Якого кольору були окуляри?
- Як почав бачити зайчик навколишній світ?
- Чому звірі почали його боятись?
- Чому зайчикові довелося зняти рожеві окуляри?
- Що би ви зробили зі знахідкою на місці головного героя?
- Чи варто одягати чужі окуляри? Чому?

Завдання 6

Робота з висловом «рожеві окуляри»

Рожевий колір – колір ніжності, свіжості, чарівності.

«Рожеві окуляри» – окуляри з лінзами рожевого кольору. Вони досить комфортні для очей, добре відображають відблиски, підходять для роботи з комп'ютером. Але лікарі не радять довго носити такі окуляри, оскільки вони спотворюють кольори.

«Рожеві окуляри» – це усталене словосполучення, що означає «не зауважувати недоліків навколо себе».

Добре це чи погано? (учитель запитує учнів).

Завдання 7

Учитель просить намалювати, що можна побачити через окуляри, роздаючи кожному учневі заготовку із шаблоном окулярів.

Що викликає позитивні емоції?

Що викликає негативні емоції?

Завдання 8

Учитель запитує, коли і куди слід звертатись по окуляри?

Діти вивчають нове слово «оптика».

Разом з'ясовують, що роблять лікарі в оптиці, як перевіряють зір і призначають окуляри.

Завдання 9

Робота в групах

Складання правил «Як зберегти зір» (розсипанка)

Слідкуйте	за	освітленням	свого	робочого	місця.
Їжте	продукти	корисні	для	очей.	
Обмежте	користування	комп'ютером	та	гаджетами.	
Не	відкладайте	візит	до	лікаря.	
Виконуйте	спеціальну	зарядку	для	очей.	
Захищайте	очі	сонячного	від	проміння.	

Завдання 10

Дискусія (можна з використанням Т-схеми)

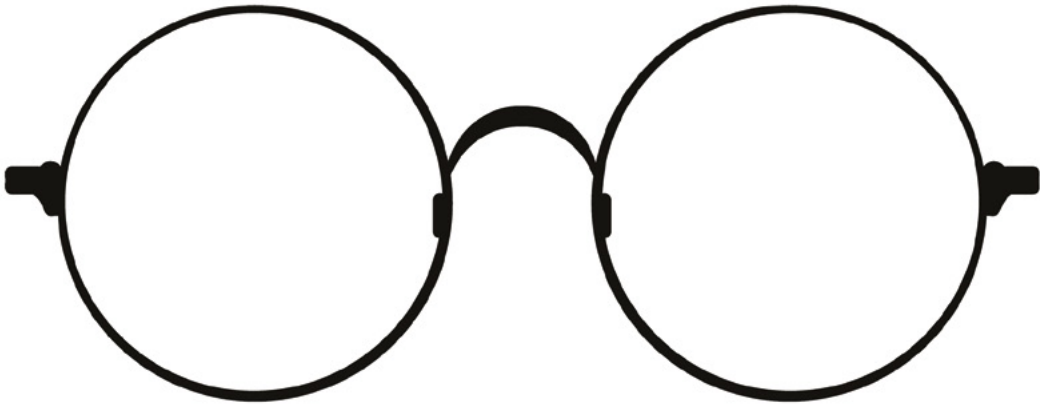
«Людина в окулярах – це модно?»

На підсумок уроку варто запропонувати охочим поносити «окуляри» (оправу без лінзи зі скриньки) протягом робочого дня.

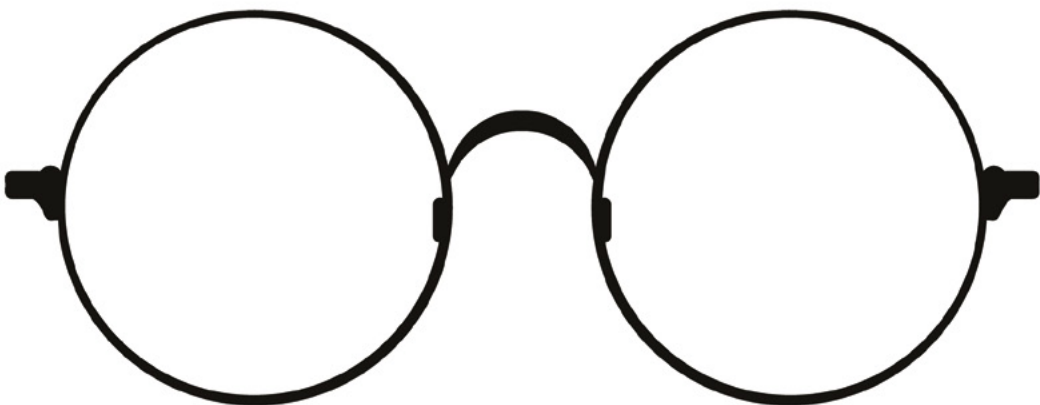
Завдання 11

Рефлексія. Учитель просить проаналізувати емоції, які відчували учні впродовж дня. Чи були вони позитивні? Чому? Чи були негативні? Як учні радили собі з негативними емоціями?

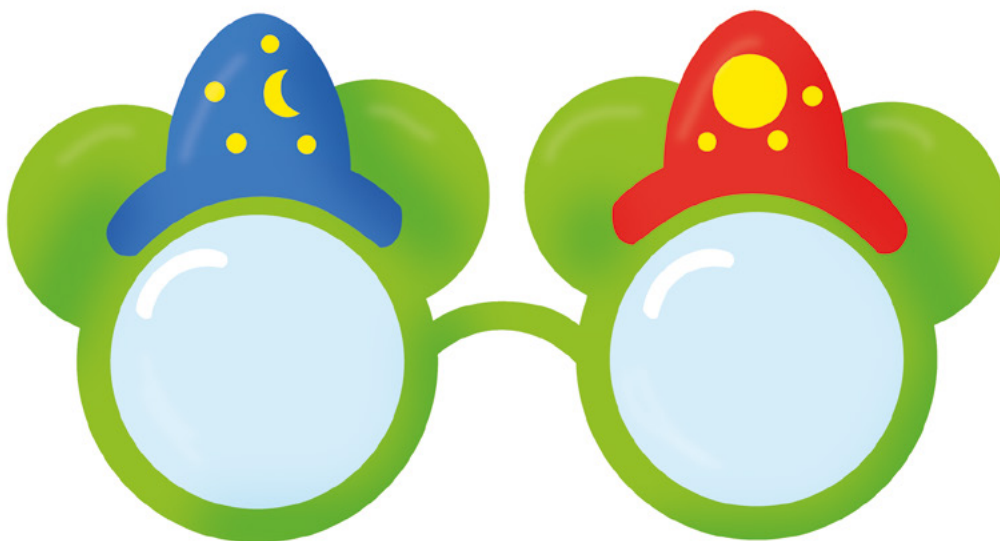
Що викликає позитивні емоції?

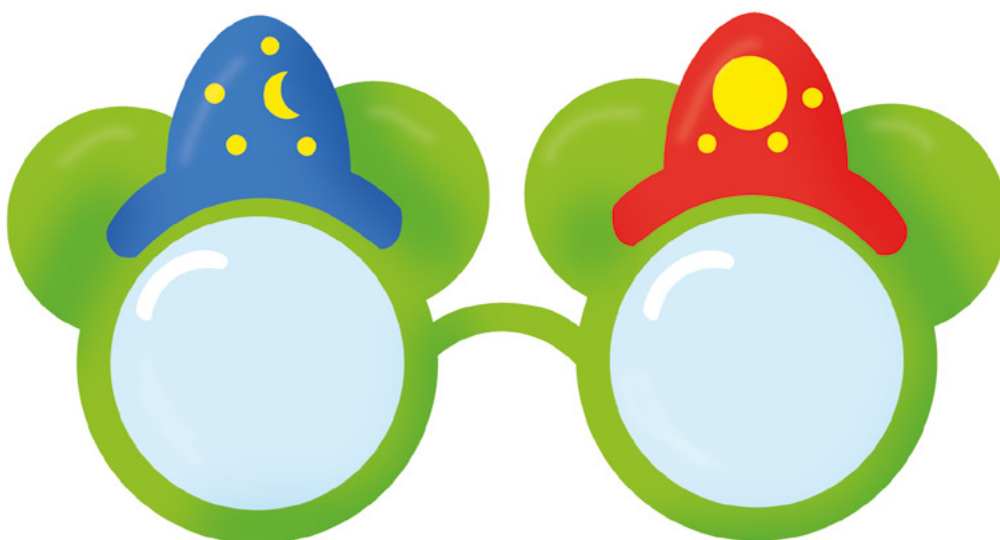
Що викликає негативні емоції?

Що викликає позитивні емоції?

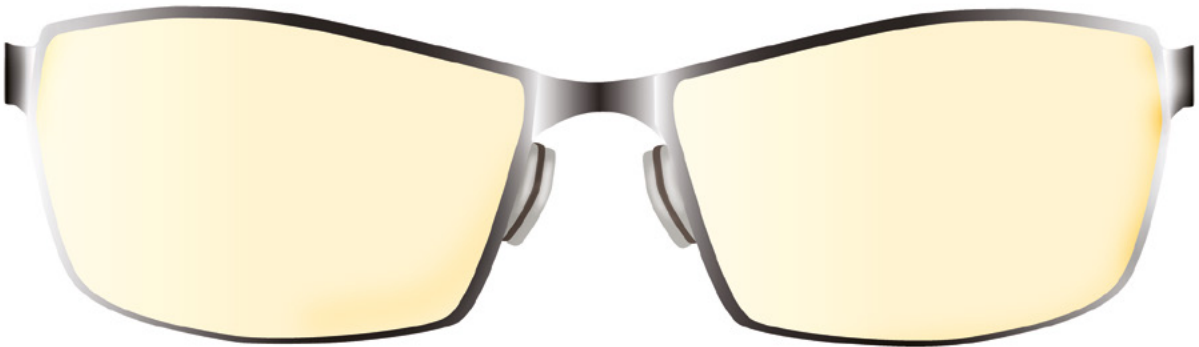
Що викликає негативні емоції?

Що викликає позитивні емоції?

Що викликає негативні емоції?

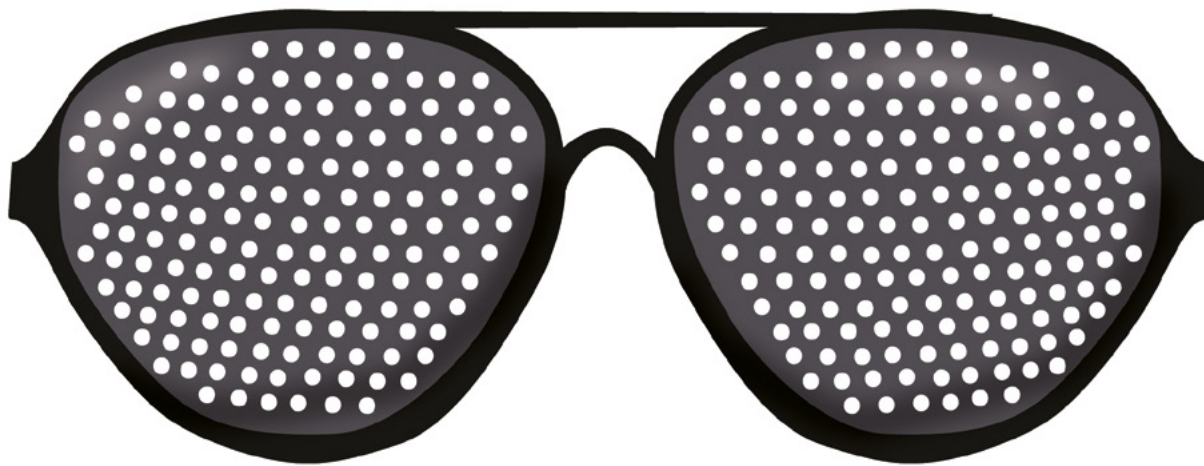
Що викликає позитивні емоції?

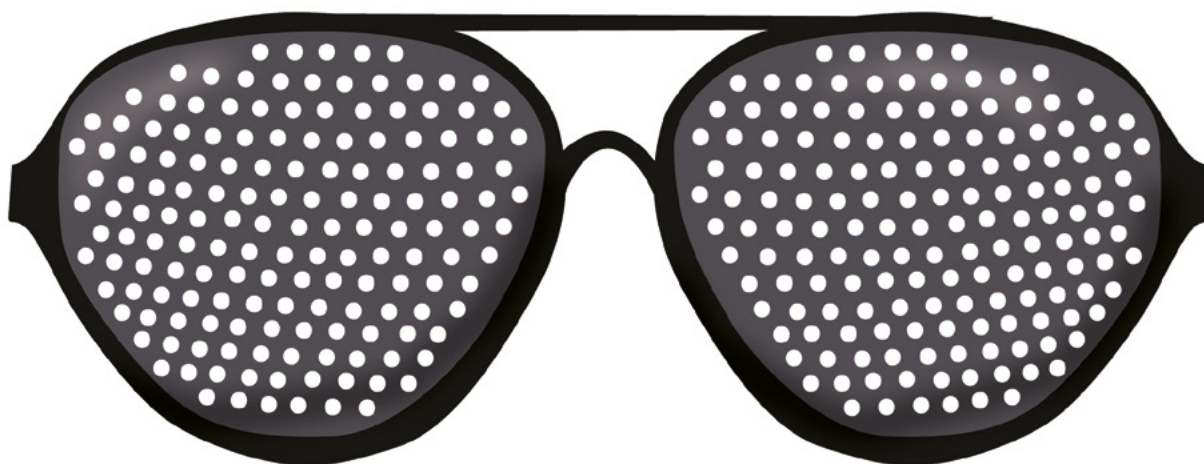
Що викликає негативні емоції?

Що викликає позитивні емоції?

Що викликає негативні емоції?

Що викликає позитивні емоції?

Що викликає негативні емоції?

Що викликає позитивні емоції?

Що викликає негативні емоції?

